

УДК 351.77: 614.2

А. П. Рачинський,
д. держ. упр., професор, професор кафедри регіональної політики,
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної
служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0001-9888-6978

Б. С. Дарчин,
к. держ. упр., медичний директор, комунальне неприбуткове підприємство
"Івано-Франківський обласний клінічний кардіологічний центр
Івано-Франківської обласної ради"
ORCID ID: 0000-0002-4757-6432

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.1.67

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ: НЕОБХІДНІСТЬ КОМПЛЕКСНОСТІ І СИСТЕМНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ

A. Rachynskyi,
Doctor of Science in Public Administration, Professor, Professor of the Department of Regional Policy, Educational
and Scientific Institute of Public Administration and Public Service of the Taras Shevchenko National University of Kyiv
B. Darchyn,
PhD in Public Administration, Medical Director, Municipal Non-Profit Enterprise
"Ivano-Frankivsk Regional Clinical Cardiology Center of Ivano-Frankivsk Regional Council"

STATE POLICY IN THE HEALTH CARE SPHERE OF UKRAINE: THE NEED FOR COMPLEXITY
AND SYSTEMACITY OF IMPLEMENTATION

Систему охорони здоров'я досліджено у широкому розумінні як модернізацію системи управління всіх галузей, пов'язаних із діяльністю системи охорони здоров'я, що залежить від ефективності структурної реорганізації системи відповідно до потреб населення в різних видах медичної допомоги. Саме ефективна й доступна система охорони здоров'я визначається Урядом України як сучасне бачення системи охорони здоров'я після проведення реформи, що відповідає потребам населення України. Досліджено особливості впровадження державної політики з охорони здоров'я в Україні та перспективи її розвитку в умовах системних змін з урахуванням необхідності комплексності і системності реалізації основних її засад. Акцентовано увагу на ключових напрямках перетворень у системі охорони здоров'я України. Встановлено, що модернізація системи охорони здоров'я має включати такі основні напрями: зміна мережі установ охорони здоров'я; зміна системи фінансування охорони здоров'я; вдосконалення системи контролю якості (запровадження стимулів і самого контролю якості надаваних послуг). Проаналізовано основні показники ефективної державної політики в галузі охорони здоров'я. Доведено, що ефективне функціонування системи охорони здоров'я визначається такими основними системоутворюючими факторами: вдосконалення організаційно-правового забезпечення; розвиток інфраструктури та ресурсного забезпечення охорони здоров'я; наявність достатньої кількості підготовлених медичних кадрів.

Правові засади реформування системи охорони здоров'я мають передбачати нові впровадження законодавства та зміни всіх функцій системи охорони здоров'я: управління цією систе-

мою, забезпечення її відповідними ресурсами, фінансування та надання якісних медичних послуг. Акцентовано увагу на необхідності проведення конкретних управлінських та організаційних заходів, спрямованих на реформування системи охорони здоров'я України, що повинні становитися оновлення механізмів державного управління галуззю, а також наукового обґрунтування та практичного впровадження нових методів управління, які б концентрували зусилля органів державної влади на розв'язання протиріч і усунення невідповідностей між фактичними потребами населення в медичній допомозі та послугах і реальними можливостями системи охорони здоров'я щодо якісного задоволення цих потреб в умовах трансформаційних перетворень.

The health care system is studied in a broad sense as the modernization of the management system of all spheres related to the health system, which depends on the effectiveness of structural reorganization of the system in accordance with the needs of the population in various health care types. The most effective and affordable health care system is defined by the Government of Ukraine as a modern vision of the health care system after the reform that meets the needs of the population of Ukraine. The peculiarities of the implementation of the state policy on health care in Ukraine and the prospects of its development in the conditions of systemic changes taking into account the need for comprehensiveness and systematic implementation of its basic principles are studied.

Emphasis is placed on key areas of change in the health care system of Ukraine. It is established that the modernization of the health care system should include the following main directions: change of the network of health care institutions; change in the health care financing system; improving the quality control system (introduction of incentives and the quality control of provided services). The main indicators of effective state policy in the health care sphere are analyzed. It has been proven that the effective functioning of the health care system is determined by the following main system-forming factors: improving organizational and legal support; development of health infrastructure and resource provision of health care; availability of a sufficient number of trained medical personnel.

Moreover, the legal framework for health care reform should include new legislation and changes in all functions of the health care system: management of this system, providing it with appropriate resources, financing and providing quality medical services. Emphasis is placed on the need for specific management and organizational measures aimed at reforming the health care system of Ukraine, which should relate to updating the mechanisms of public administration in the industry, as well as scientific substantiation and practical implementation of new management methods that would concentrate the efforts of government authorities to resolve contradictions and eliminate discrepancies between the actual needs of the population in health care and services and the real capabilities of the health care system to meet these needs in the transformation conditions.

*Ключові слова: державна політика, охорона здоров'я, модернізація, ефективність, медична реформа.
Key words: state policy, health care, modernization, efficiency, medical reform.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Стратегічною метою державної політики у сфері охорони здоров'я є підвищення рівня здоров'я, поліпшення якості життя і збереження генофонду українського народу. Безумовно, державна політика відіграє надзвичайно важливу роль у суспільному житті, адже саме вона покликана своєчасно виявляти назрілі проблеми розвитку суспільства, аналізувати їх, встановлювати причини виникнення, складнощі, суперечності та знаходити шляхи розв'язання цих проблем.

Слід зазначити, що саме у сфері державної політики приймаються відповідні державно-політичні рішення, розробляється відповідний інструментарій, створюється механізм їх реалізації. Подальше вдосконалення системи медичного забезпечення населення Украї-

ни в нових соціально-економічних умовах нерозривно пов'язане з необхідністю підвищення дієвості державної політики в галузі охорони здоров'я. Таким чином, державна політика України у галузі охорони здоров'я має бути спрямована на зміцнення здоров'я усіх верств населення, збільшення тривалості активного життя, на формування здорового способу життя, що гарантується Конституцією України та Основами законодавства України про охорону здоров'я.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Слід зазначити, що дослідників у галузі реформування системи охорони здоров'я в Україні небагато, проте сьогодні зростає тенденція підвищення інтересу

до проблем політики в галузі охорони здоров'я. Зокрема, важливо акцентувати увагу на окремих дослідженнях проблематики формування та реалізації державної політики України у сфері охорони здоров'я С. Петрової [9]. Заслужують на увагу дослідження Н. Рингач проблематики громадського здоров'я "як чинника національної безпеки України" й обґрунтування та розроблення теоретико-методологічних засад удосконалення державного управління у сфері охорони здоров'я як складової системи забезпечення національної безпеки [11]; Н. Солоненко — теоретико-методологічних засад удосконалення механізмів державного керування перебудовою галузі охорони здоров'я за умов обмежених ресурсів в Україні [12]. Як організаційно-нормативна система владних дій та управлінських рішень, державна політика України в галузі охорони здоров'я проаналізована у наукових дослідженнях В. Князевича, Я. Радиша, Н. Васюк [5].

Заслужують на увагу наукові дослідження Н. Кризини, в яких вона наголошує, що "основними напрямками, стратегічними цілями національної політики України в галузі охорони здоров'я мають бути, зокрема, розробка концептуальних засад виходу з кризи та переходу до стійкого розвитку системи охорони здоров'я України; визначення глобальних державних та регіональних цілей, показників і критеріїв управління у зв'язку з переходом до стабільного розвитку галузі охорони здоров'я України" [6].

Важливими для проведення дослідження є наукові праці Є. Маліка, у яких автор висвітлює питання "управління системою охорони здоров'я України на засадах загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування". Автор переконаний, що "державна політика стосовно охорони здоров'я має бути соціальною та базуватися на оцінці ризиків здоров'я населення, що дозволяє визначити напрями державних гарантій" [7]; Н. Карпишина — теоретичних та практичних засад фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні, аналізу вітчизняного й зарубіжного досвіду діяльності у цій сфері [3].

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження особливостей впровадження державної політики з охорони здоров'я в Україні та перспектив її розвитку в умовах системних змін з урахуванням необхідності комплексності і системності реалізації основних її засад.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Особливістю проблеми державної політики в галузі охорони здоров'я є її комплексність, системність, загальний характер, що обумовлені зростаючою єдністю сучасного світу, тенденціями до зміцнення взаємозв'язку та взаємозалежності складових системи охорони здоров'я. Саме ефективна й доступна система охорони здоров'я визначається Урядом України як сучасне бачення системи охорони здоров'я після проведення реформи, що відповідає потребам населення України. Сьогодні реформа здійснюється за такими "пріоритетними напрямками: медична реформа; громадське здоров'я; спеціалізована медицина; доступні та якісні лікарські засоби" [8].

Варто зазначити, що за кожним із напрямів реалізуються завдання, спрямовані, зокрема, на "створення ефективної системи контролю якості надання медичної допомоги, розробку та оновлення національних галузевих стандартів та протоколів лікування, створення конкурентного середовища для медичних закладів, розвиток добровільного медичного страхування, розвиток державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, залучення приватного капіталу, розвиток спроможної мережі закладів охорони здоров'я, розвиток телемедицини, eHealth, визначення основних засад та механізмів функціонування системи громадського здоров'я в Україні, враховуючи виклики та загрози пов'язані із поширенням у світі та на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, удосконалення законодавства в сфері обігу лікарських засобів з метою забезпечення прозорості фармацевтичного ринку, забезпечення розвитку медичної освіти і науки та ін." [8].

Досліджуючи необхідність комплексності та системності реалізації державної політики в галузі охорони здоров'я України, слід відзначити, що у вузькому розумінні реформування системи охорони здоров'я можна розглядати як модернізацію організації роботи закладів охорони здоров'я, фармацевтичних підприємств, санітарно-епідеміологічних установ, закладів медичної освіти й управління ними.

Разом з тим, як зазначають В. Князевич, Я. Радиш, Н. Васюк, систему охорони здоров'я слід розглядати не лише з вузьких позицій, вирішуючи при цьому проблему надання медичної допомоги на первинному, вторинному й третинному рівнях; сімейна медицина повинна бути пріоритетним напрямом у розвитку охорони здоров'я. На думку авторів, "у ній повинні розвиватися інноваційні перетворення системи, що торкаються усіх сфер діяльності, здатних підняти систему на новий рівень розвитку" [4, с. 110].

Відповідно, у широкому розумінні її слід розглядати як модернізацію системи управління всіх галузей, пов'язаних із діяльністю системи охорони здоров'я. У будь-якому разі всі галузі, пов'язані із забезпеченням і охороною здоров'я, слід розглядати в складі специфічної, багатофункціональної системи національної економіки, що охоплює всі види діяльності, пов'язані зі здоров'ям громадян. Спільний інтегрований результат їх діяльності буде характеризуватися ступенем розвитку здоров'я всього суспільства, який у світі визначається як індекс людського розвитку.

Як стверджують Я. Радиш, М. Білинська, "державна політика України в галузі охорони здоров'я — це комплекс прийнятих загальнодержавних рішень чи взятих зобов'язань щодо збереження та зміцнення фізичного і психічного здоров'я та соціального благополуччя населення держави як найважливішої складової її національного багатства шляхом реалізації сукупності політичних, організаційних, економічних, правових, соціальних, культурних, наукових та медичних заходів з метою збереження генофонду української нації, її гуманітарного потенціалу та врахування вимог нинішнього і майбутніх поколінь в інтересах як конкретної людини (особистості), так і суспільства в цілому" [1, с. 7].

Безумовно, сьогодні система охорони здоров'я в Україні нагально потребує послідовних та глибоких інсти-

Рис. 1. Ключові ролі учасників електронної системи охорони здоров'я

Джерело: Електронна система охорони здоров'я в Україні. URL: <https://ehealth.gov.ua> (дата звернення 27.12.2021).

туціональних та структурних перетворень, спрямованих на поліпшення здоров'я населення та задоволення його справедливих потреб медичній допомозі. Водночас слід акцентувати увагу на ключових напрямках перетворень у системі охорони здоров'я України, серед яких:

- підвищення ефективності функціонування системи охорони здоров'я;
- підвищення якості медичного обслуговування;
- підвищення доступності ліків;
- запровадження соціального медичного страхування;
- запровадження професійного менеджменту;
- моніторинг та аналіз здоров'я, доступності та ефективності медичної допомоги.

Яскравим прикладом структурних перетворень системи охорони здоров'я України є запровадження електронної системи охорони здоров'я — двокомпонентної системи, в якій користувач через МІС взаємодіє з центральною базою даних. Водночас основним цілями функціонування електронної системи охорони здоров'я є:

- забезпечення прозорості фінансування системи охорони здоров'я;
- надання можливості працювати без паперу (поступовий перехід на електронний облік (е-рецепт, е-картка, е-направлення));
- формування бізнес-середовища для створення нових електронних сервісів;
- створення простору для інновацій в медицині (machine learning, big data, blockchain, etc.);
- сприяння розвитку медичного ІТ-ринку [2].

Основними елементами системи eHealth є:

- Центральна база даних (ЦБД) — "інформаційно-телекомунікаційна система, яка містить передбачені законодавством реєстри, програмні модулі, інформаційну систему НСЗУ в частині, необхідній для реалізації державних фінансових гарантій та ін. Крім того, забезпечує можливість створення, перегляду, обміну інформацією та документами між реєстрами, державними електронними інформаційними ресурсами, електронними медичними інформаційними системами" [2].
- МІС (електронна медична інформаційна система) — "інформаційно-телекомунікаційна система, яка дає змогу автоматизувати роботу суб'єктів господарювання у

сфері охорони здоров'я, створювати, переглядати, обмінюватися інформацією в електронній формі, зокрема з центральною базою даних (у разі підключення)" [2].

Аналізуючи особливості впровадження державної політики з охорони здоров'я в Україні та перспективи її розвитку в умовах системних змін В. Князевич і Т. Авраменко вказують, що "сьогодні питання збереження здоров'я населення — це питання, які стосуються не лише медичної сфери, а всіх, без винятку, політик, сфер суспільного життя. Лише скоординована міжвідомча та міжсекторальна взаємодія дозволить зберегти один із найважливіших стратегічних показників — здоров'я населення" [5, с. 160].

Окремої деталізації потребують умови для проведення структурних реформ державного сектору охорони здоров'я первинного рівня надання медичної допомоги:

- розмежування первинного та вторинного рівнів медичної допомоги;
- об'єднання фінансових ресурсів для надання первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД) на районному / міському рівнях;
- вільний вибір лікаря загальної практики / сімейної медицини (ЗП / СМ), який визначає медичний маршрут пацієнта вторинного рівня надання медичної допомоги;
- об'єднання фінансових ресурсів для надання вторинної медичної допомоги на обласному рівні, що дозволить раціоналізувати планування мережі закладів, усунути невиправдану фрагментацію системи охорони здоров'я та створити реальні управлінські механізми для вирішення проблем реструктуризації мережі закладів регіональної охорони здоров'я, зокрема функціональної диференціації стаціонарів в залежності від інтенсивності надання госпітальної допомоги;
- проведення місцевими органами виконавчої та представницької влади підготовчої роботи до проведення структурних перетворень третинного рівня надання медичної допомоги;
- визначення МОЗ України квот для клінік НДІ для надання високоспеціалізованої високотехнологічної медичної допомоги для всіх рівнів надання медичної допомоги;

— перегляд і підвищення вимог до ліцензування та акредитації, здійснення деформалізації цих процесів;

— передача в оперативне управління ресурсів усіх закладів охорони здоров'я первинного рівня на районний / міський, вторинного — на обласний рівень.

Підсумовуючи, варто погодитися, що державна політика з охорони здоров'я повинна вирішувати два найважливіших завдання: удосконалення діяльності власної системи охорони здоров'я і забезпечення координації спільних дій сектору охорони здоров'я та інших секторів суспільної діяльності, державних і приватних структур та громадян заради спільних інтересів — те, що позначається терміном "стратегічне керівництво в інтересах здоров'я" (governance for health) [13, с. 10].

Відповідно, модернізація системи охорони здоров'я має включати такі основні напрями: зміна мережі установ охорони здоров'я; зміна системи фінансування охорони здоров'я; вдосконалення системи контролю якості (запровадження стимулів і самого контролю якості надаваних послуг).

Водночас розпочата в Україні медична реформа передбачає низку важливих організаційно-правових змін:

— організаційні: скасування прив'язки до місця реєстрації пацієнтів; створення Національної служби здоров'я України; застосування гарантованого пакета (чіткого обсягу зобов'язань держави щодо медичних послуг і ліків); оплату за послуги та договірні відносини з медичними установами; створення електронної системи, яка буде визначати, скільки і якій лікарні держава доплатить за надання послуг пацієнтові; незалежність замовників медичних послуг від їх постачальників;

— правові: пацієнти уклали договір з сімейними лікарями для надання медичних послуг. Щоб отримувати безкоштовні послуги в рамках програми медичних гарантій, пацієнтам потрібно підписати з сімейним лікарем, терапевтом або педіатром "декларацію про вибір лікаря". Фактично, вона є договором про надання медичних послуг. Законами про медичну реформу вводиться поняття "державна програма медичного обслуговування".

Відповідно, слід зазначити, що основними показниками ефективної державної політики в галузі охорони здоров'я є стан фізичного й психічного здоров'я у суспільстві, демографічна ситуація в державі, зниження інвалідності, ступінь захисту громадян від фінансового ризику на випадок захворювання і рівень задоволення потреб окремої людини та суспільства загалом в охороні здоров'я і медичній допомозі. Водночас категоріями ефективності системи охорони здоров'я є:

— вплив на кінцеві результати, а саме: на здоров'я населення;

— соціальна справедливість, тобто забезпечення для кожної людини рівного доступу до медичної допомоги;

— задоволення населення якісною медичною допомогою.

ВИСНОВКИ

Ефективне функціонування системи охорони здоров'я визначається такими основними системоутворюючими факторами:

— вдосконалення організаційно-правового забезпечення (що дозволить у рамках державних гарантій забезпечити формування здорового способу життя та надання якісної безкоштовної медичної допомоги всім громадянам країни);

— розвиток інфраструктури та ресурсного забезпечення охорони здоров'я (що включає фінансове, матеріально-технічне та технологічне оснащення лікувально-профілактичних установ на основі інноваційних підходів та принципів стандартизації);

— наявність достатньої кількості підготовлених медичних кадрів (які зможуть вирішувати поставлені перед охороною здоров'я завдання).

Правові засади реформування системи охорони здоров'я передбачають нові впровадження законодавства та зміни всіх функцій системи охорони здоров'я: управління цією системою, забезпечення її відповідними ресурсами, фінансування та надання якісних медичних послуг. Прийняття на державному рівні законодавчих нормативно-правових документів з реформування системи охорони здоров'я, а також відповідних розпорядчих актів місцевих органів влади дало змогу здійснити реальні кроки у реформуванні первинного рівня надання медичної допомоги, проведення підготовчих робіт для реформування спеціалізованої медичної допомоги.

Сьогодні є необхідним проведення конкретних управлінських та організаційних заходів, спрямованих на реформування системи охорони здоров'я України. Насамперед, вони повинні стосуватися оновлення механізмів державного управління галуззю, а також наукового обґрунтування та практичного впровадження нових методів управління, які б концентрували зусилля органів державної влади на розв'язання протиріч і усунення невідповідностей між фактичними потребами населення в медичній допомозі та послугах, а також реальними можливостями системи охорони здоров'я якісно задовольняти ці потреби в умовах трансформаційних перетворень.

Література:

1. Державна політика у сфері охорони здоров'я: кол. моногр.: у 2 ч. / [кол. авт.; упоряд. проф. Я.Ф. Радиш; передм. та заг. ред. проф. М.М. Білинської, проф. Я.Ф. Радиша]. К.: НАДУ, 2013. Ч. 1. 396 с.
2. Електронна система охорони здоров'я в Україні. URL: <https://ehealth.gov.ua> (дата звернення: 27.12.2021).
3. Карпшин Н.І. Фінансове забезпечення охорони здоров'я в реалізації державних функцій на ринку медичних послуг: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01; Терноп. держ. екон. ун-т. Т., 2006. 21 с.
4. Князевич В.М., Радиш Я.Ф., Васюк Н.О. Державна політика України в галузі охорони здоров'я як організаційно-нормативна система владних дій та управлінських рішень. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 7. С. 105—110.
5. Князевич В.М., Авраменко Т.П. Державна політика з охорони здоров'я в Україні: перспективи розвитку в умовах системних змін. Зб. наук. пр. Нац. акад. держ. упр. при Президенті України / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка. К.: НАДУ, 2015. Вип. 1. С. 148—162.
6. Кризина Н.П. Державна політика України в галузі охорони здоров'я: механізми формування та реалізації:

дис.... д-ра наук: 25.00.0. URL: <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/350020.html> (дата звернення: 27.12.2021).

7. Малік Є.О. Система фінансування охорони здоров'я: конкурентні та соціальні критерії розвитку: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.08; Держ. вищ. навч. заклад "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". К., 2007. 18 с.

8. Медична реформа. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya> (дата звернення 28.12.2021).

9. Петрова С.В. Державна політика України у сфері охорони здоров'я в контексті реформи медичного обслуговування. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2014. № 2. URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2014_2/14.pdf (дата звернення: 27.12.2021).

10. Про Концепцію розвитку охорони здоров'я населення України: Указ Президента України від 07.12.2000 № 1313. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1313/2000#Text> (дата звернення: 27.12.2021).

11. Рингач Н.О. Державне управління охороною здоров'я як складовою системи забезпечення національної безпеки: автореф. дис.... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. К., 2010. 36 с.

12. Солоненко Н.Д. Державне управління перебуваючою галузі охорони здоров'я в умовах обмежених ресурсів в Україні: автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02.; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. К., 2004. 20 с.

13. Стратегическое руководство в интересах здоровья в XXI веке. Региональное Бюро Всемирной организации здравоохранения, 2014. URL: <http://www.euro.who.int/ru/publications/abstracts/governance-for-health-in-the-21st-century> (дата звернення: 27.12.2021).

References:

1. Radysh, Ya. F. (2013), *Derzhavna polityka u sferi okhorony zdorov'ia* [State Policy in Healthcare], vol. 2, National Academy of Public Administration, Kyiv, Ukraine.

2. Electronic health care system in Ukraine (2021), available at: <https://ehealth.gov.ua/> (Accessed 27 December 2021).

3. Karpyshyn, N. I. (2006), "Financial support for health care in the implementation of state functions in the market of medical services", Abstract of Ph.D. dissertation, Finance, money circulation and credit, Ternopil State Economic University, Ternopil, Ukraine.

4. Kniavezvych, V.M. Radysh, Ya.F. and Vasiuk, N.O. (2015), "State policy of health care of Ukraine as an organizational and regulatory system of power-holding activities and management decisions", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 7, pp. 105—110.

5. Kniavezvych, V.M. and Avramenko, T.P. (2015), "State health care policy in Ukraine: development prospects in conditions of system changes", *Proceedings of National Academy of Public Administration*, Kyiv, Ukraine, vol. 1, pp. 148—162.

6. Kryzyna, N.P. (2008), "State Policy of Ukraine in Health: Mechanisms for Formation and Implementation", Doctoral dissertation, Mechanisms of Public Administration, National Academy of Public Administration, Kyiv, Ukraine.

7. Malik, Ye.O. (2007), "Financing of Health Care System: Competitive and Social Development Criteria", Abstract of Ph.D. dissertation, Money, Finance and Credit; State Higher Educational Institution "Vadim Hetman National Economic University of Kyiv", Kyiv, Ukraine.

8. Ukraine Government portal (2021), "Medical reform", available at: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya> (Accessed 27 December 2021).

9. Petrova, S.V. (2014), "State policy of Ukraine in the field of health care in the context of medical care reform", *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia i mistsevoho samovriaduvannia*, vol. 2, available at: http://el-zbirn-du.at.ua/2014_2/14.pdf (Accessed 27 December 2021).

10. President of Ukraine (2000), Decree "About the concept of development of public health care", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1313/2000#Text> (Accessed 27 December 2021).

11. Rynhach, N.O. (2010), "Public Administration of Health Care as a component of the National Security System", Abstract of Doctoral dissertation, Mechanisms of Public Administration, National Academy of Public Administration, Kyiv, Ukraine.

12. Solonenko, N.D. (2004), "Public Administration of Health Care in Limited Resources in Ukraine", Abstract of Ph.D. dissertation, Mechanisms of Public Administration, National Academy of Public Administration, Kyiv, Ukraine.

13. Regional Bureau of the World Health Organization (2014), "Governance for health in the 21st century", available at: <http://www.euro.who.int/ru/publications/abstracts/governance-for-health-in-the-21st-century> (Accessed 27 December 2021).

Стаття надійшла до редакції 29.12.2021 р.

www.dy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net
тел.: (044) 223-26-28, (044) 458-10-73